

Arkiv: FA-D40
Arkivsak: 21/19326-1
Saksbehandler: Monica Berg
Mortensen
Dato: 12.07.2021

Saksframlegg

Saksnr.	Utvalg	Møtedato
046/21	Hovedutvalg for kultur, idrett og fritid	31.08.2021

Høringssvar - Endringer i gravplassloven og gravplassforskriften

Rådmannens innstilling:

Sandefjord kommunes merknader til foreslåtte endringer i gravplassloven og gravplassforskriften, fremgår av rådmannens vurderinger.

Hovedutvalg for kultur, idrett og fritid behandlet saken 31.08.2021:

Behandling:

Rådmannens innstilling ble enstemmig vedtatt, med 12 stemmer.

KIF- 046/21 Vedtak:

Sandefjord kommunes merknader til foreslåtte endringer i gravplassloven og gravplassforskriften, fremgår av rådmannens vurderinger.

SAKSUTREDNING

Behandling:

Saken legges frem for hovedutvalg for kultur, idrett og fritid som fatter endelig vedtak i saken.

Bakgrunn:

Sandefjord kommune har mottatt høringsnotat fra Barne- og Familiedepartementet datert 02.07.2021, vedrørende endringer i gravplassloven og gravplassforskriften.

Gravplassforvaltning er en offentlig oppgave, som kan utføres av kommunen eller kirkelig fellesråd. Sandefjord kommune er gravplassmyndighet.

Høringsfristen er 01.10.2021.

Saksopplysninger:

I høringsnotatet er det forslag til endringer i gravplassloven og gravplassforskriften vedrørende:

- Den forvaltningsmessige plasseringen av den lokale gravplassmyndigheten (arkivplikt, taushetsplikt og krav til medlemskap i Den Norske kirke)
- Høring og kunngjøring av gravplassvedtekter
- Urnevegg
- Gravlegging ved vanskelig jordsmonn
- Flytting av navn til navnet minnelund

- Forsøk med ny teknologi

I denne saken vektlegges de endringsforslag som oppfattes å ha størst betydning for kommunen som lokal gravplassmyndighet.

Høringsnotatet ligger vedlagt saken.

Definisjoner:

- Ansvarlig for grav: *Den som er ansvarlig for en fri grav.*
- Fester: *Den som etter festeavtalen har festerett.*
- Gravminne: *Støtte med navn og data på de som er gravlagt.*
- Fredningstid: *Tidsrom fra siste gravlegging til graven kan tas i bruk igjen til ny gravlegging.*
- Festetid: *Tiden det er avtalt å feste en grav for.*
- Anonym minnelund: *Gravfelt for anonyme graver. Feltet kan ha et felles minnesmerke uten opplysninger om hvem som er gravlagt.*
- Navnet minnelund: *Gravfelt med felles minnesmerke med navn og data på de som er gravlagt der.*
- Navneflytting: *Symbolisk flytting av navn fra et gravminne til et annet. Det er kun navn som blir flyttet, ikke kiste- og urneinnhold.*

Utdrag fra høringsnotatet:

Den forvaltningsmessige plasseringen av den lokale gravplassmyndigheten:

Noen av forslagene til endringer i gravplassloven/-forskriften kommer som følge av behov for harmonisering av regelverk etter ikrafttreden av den nye trossamfunnslova fra januar 2021. Forslagene innebærer at det er uavhengig hvem som er gravplassmyndighet – kirkelig fellesråd eller kommunen, skal være samme regelverk for arkivering, taushetsplikt mv.

Urnevegg:

Gravlegging i urnevegg vil si at askeurnen blir oppbevart i et lukket nisje i en vegg eller annen byggverk. Navn og data på den avdøde vil stå på utsiden. Da det ved endring av gravplassloven i 2020 ble åpnet for etablering av urnevegg, kom behovet for detaljerte reguleringer/bestemmelser rundt urnevegger i forskriften.

Departementet har vurdert at:

- Fredningstiden skal være det samme som for urnegraver. Etter fredningstiden og ved utløp av festetid skal urnen begraves på nytt innenfor kommunen.
- Det vil ikke bli gitt nasjonale regler på utforming og størrelse, slik at gravplassmyndighetene har frihet til å utforme urneveggene, bl.a. gjennom lokale vedtekter. Urnene skal stå i lukkede nisjer og utenpå skal det stå navn og data på avdøde.
- Kravet om at tekst, fotografi, dekor og symbolbruk skal være sømmelig, jf. gravplassforskriften § 21, bør også gjelde for urnevegger.
- Ved etablering av urnevegg, må denne ha tilslutning fra kommunen og godkjennes av Statsforvalteren, da dette blir en vesentlig endring av gravplassen.

Det er opp til hver enkelt gravplassmyndighet å velge å etablere en urnevegg. Ved en eventuell etablering vil det følge med økonomiske og administrative konsekvenser en må ta stilling til.

Departementets forslag:

Gravplassforskriften § 14 nytt tredje ledd:

Første og andre ledd gjelder ikke i urnevegg.

Gravplassforskriften § 15 a:

§ 15a. Anonym *minnelund*, navnet minnelund og urnevegg

Med minnelund forstås gravfelt på gravplass uten adgang til gravminne knyttet til den enkelte grav. § 13 første ledd og § 15 annet og tredje ledd gjelder tilsvarende for grav i anonym og navnet minnelund. *Med urnevegg forstås vegg eller byggverk på gravplass med plass til askeurne i lukkede nisjer.*

Gravens plassering på anonym minnelund er bare kjent for *gravplassmyndigheten*. Plassering av grav på navnet minnelund kan gjøres kjent. Anonym og navnet minnelund skal plasseres i atskilte gravfelt.

Ved anonym minnelund kan det plasseres minnesmerke. Ved navnet minnelund skal det plasseres minnesmerke med navn og data på de gravlagte. *På urnevegg skal navn og data på de gravlagte stå utenpå den enkelte nisje. Dersom graven ikke festes etter fredningstidens utløp, gravlegges aske fra urnevegg anonymt på gravplass i kommunen.*

Grav på anonym minnelund har ingen ansvarlig. På navnet minnelund og i urnevegg kan grav festes når det har gått 20 år etter gravleggingen. Nærmere bestemmelser gis i gravplassens vedtekter.

Gravplassforskriften § 21 første ledd første setning:

Tekst, fotografi, dekor og symbolbruk på gravminne, *minnesmerke* og urnevegg skal være sømmelig, og det *navnet* som settes på, skal være identisk med navnet på den som er gravlagt.

Gravplassforskriften § 31 første ledd ny andre setning:

Urne som gravlegges i urnevegg, skal tåle oppbevaring i 100 år.

Gravlegging ved vanskelig jordsmonn - nedbryting av kistegrav:

En grav kan gjenbrukes på nytt når det ikke finnes annet igjen enn grove knokler og kisterester. Normal fredningstid er på 20 år. Det er ikke en uvanlig situasjon i Norge at på noen gravplasser vil nedbryting av kisteinnholdet ta lenger tid. Hva slags jordsmonn som finnes på hver enkelt gravplass, kjenner den lokale gravplassmyndigheten.

Gravplassforskriften § 5 gir en oversikt over situasjoner som gir anledning for gravplassmyndigheten å kunne stenge en gravplass permanent for kistegravlegging. I tilfeller hvor nedbrytingen mest sannsynlig ikke vil skje innen 60 år, bør gravplassmyndigheten kunne få stenge for kistegravlegging. Dette med hensyn til de ansatte på gravplassen og de pårørende.

Her vil det forekomme både økonomiske og administrative konsekvenser, bl.a. ved utskiftning av masser og god informasjon til fester av grav hvor det er utvidet fredningstid.

Departementets forslag:

Gravplassforskriften § 5 andre ledd ny andre setning:

Dersom gjenbruk av kistegraver ikke er mulig på grunn av jordbunnsforholdene på gravplassen, jf. § 12 tredje ledd første setning, kan deler av eller hele gravplassen stenges permanent for kistegravlegging.

Departementet ber om tilbakemelding på om det bør være et tilleggsvilkår at gravplassmyndigheten ikke regner med at nedbrytingen vil bli fullført på 60 år.

Flytting av navn til navnet minnelund:

Navn på et gravminne skal gi informasjon om hvem som ligger gravlagt på et gravsted. Dette

gjelder også for navneplater i en navnet minnelund. Det skal være samsvar mellom gravinnhold og navnet på gravminne/minnesmerke.

Gravplassforskriften § 21, andre ledd sier dette om navneflytting:

Gravplassmyndigheten kan gi tillatelse til at navn på person påføres gravminne på en eksisterende grav et annet sted enn der vedkommende er gravlagt. Navnet må da fjernes fra det opprinnelige gravminnet.

Slik som bestemmelsene om navneflytting er i dag, jf. gravplassforskriften § 21, fører de til at det ikke alltid er samsvar mellom gravinnhold og navn på gravminne.

Forslag til endring i gravplassforskriften er i hovedsak knyttet til søknader om navneflytting fra ordinær kiste-/urnegrav til navnet minnelund. Tillatelse til å flytte navn på person til navnet minnelund har til nå blitt gitt ved dispensasjon.

Ved søknader om navneflytting i særlige situasjoner kommer departementet frem til at det ikke trengs å gi nasjonale regler på dette, men at dispensasjonshjemmelen i gravplassforskriften § 39 kan benyttes.

Navneflytting gir både økonomiske og administrative konsekvenser for gravplassmyndigheten og fester/pårørende. Det kan frigjøre areal på gravplassen, dersom fredningstiden på graven navnet flyttes fra er over og graven kan slettes. For fester/pårørende kan det gi praktiske og økonomiske fordeler. Det er ikke vurdert til at dette vil gi store konsekvenser for saksbehandling administrativt.

Departementets forslag:

Alternativ 1 - Gravplassforskriften § 21 andre ledd:

Gravplassmyndigheten kan gi tillatelse til at navn og data på person påføres gravminne på en eksisterende grav eller på minnesmerke på en navnet minnelund et annet sted enn der vedkommende er gravlagt. Søknad om navneflytting må fremmes av den som er ansvarlig for eller fester graven navnet skal flyttes fra. Den som er ansvarlig for eller fester graven navnet skal flyttes til, må samtykke. Det samme gjelder ved flytting til navnet minnelund. Navnet må fjernes fra det opprinnelige gravminnet eller minnesmerket.

Alternativ 2 - Som over, men i tillegg nytt femte punktum:

Søknad om navneflytting til en navnet minnelund kan bare fremmes i forbindelse med gravlegging og bare for ett navn.

Rådmannens vurdering:

Barne- og Familiedepartementets forslag til endringer i gravplassloven og gravplassforskriften gjør at gravplassforvaltningen kan følge med i samfunnsutviklingen. Gravplassforvaltning er en offentlig oppgave, og det er viktig at det er like rammebetingelser og vilkår for innbyggerne, uavhengig av hvilket organ som utøver myndigheten. Rådmannen støtter på den bakgrunn forslag om arkivplikt, taushetsplikt mv slik det framkommer i forslaget.

Rådmannen støtter forslaget om å innhente uttalelse fra berørte organer i Den norske kirke ved søknad om anlegg og vesentlige endringer, utvidelse eller annet ved gravplass.

Urnevegg:

Rådmannen har ingen merknader til departementets forslag til endringer i gravplassforskriften § 14, 15a, 21 og 31. Som lokal gravplassmyndighet i kommunen er det noen momenter rundt regulering av urnevegg som bør vurderes.

I departementets forslag står det at urnen skal tåle oppbevaring i 100 år. Materiale disse urnene må være laget av, kan ikke gå i oppløsning mens den står i urnevæggen. Det settes spørsmål til om departementet har vurdert at samme urne fra urnevæggen skal begraves etter endt fredning-/festetid. Enten må asken flyttes over i en urne som er nedbrytbar eller så

bør asken spres, slik at det ikke over tid er urner som opptar plass på gravplassene. Her må det tas hensyn til de som jobber og sikre god forvaltning av gravplassene.

Rådmannen kan ikke se at departementet har vurdert om det vil bli ny fredningstid på urnen når den blir begravet i jorden.

Gravplassmyndigheten vil få utgifter ved en eventuell etablering og drift av en urnevegg, og de lokale gravplassvedtektene må endres.

Gravlegging ved vanskelig jordsmonn - nedbryting av kistegrav:

Rådmannen støtter forslaget om i at det bør fastsettes i forskriften at deler av eller hele gravplassen kan stenges for kistegravlegging. Sandefjord kommune har selv områder hvor fredningstiden er satt til 50 år og det er stengt for kistegraver (Orelund gravlund).

Tilleggsvilkåret om at nedbrytingen ikke vil bli fullført på 60 år, bør være med av hensyn til både de ansatte og for pårørende.

Økonomiske konsekvenser knyttet til dette kan bli store dersom gravplassen må utbedres ved masseutskiftning. Her kan valget om nedstengning være et alternativ, gitt at det er ledige gravsteder ellers på gravplassen. Administrativt hos gravplassmyndigheten må det forklares og informeres om ved valg av gravsted med hensyn på fremtidig bruk av graven, da det vil ha stor innvirkning for fester/pårørende.

Flytting av navn til navnet minnelund:

Rådmannen vurderer at alternativ 2 angående navneflytting bør velges.

Navnet minnelund blir stadig en mer populær gravtype. Her er det viktig at muligheten for navneflytting til en navnet minnelund, vurderes opp mot antall plasser som er tilgjengelig. Det er ikke gunstig at minnelunden fylles opp med «tomme graver» selv om navneplatene på minnesmerke er i bruk.

Økonomiske konsekvenser er knyttet til den engangssummen/avgiften som betales ved gravlegging på minnelunden, som skal dekke stell og vedlikehold. Dersom mange ønsker navneflytting til minnelund, vil dette påvirke økonomien. Det bør vurderes å kunne innkreve festeavgift for det sted navnet flyttes til. Gravplassmyndigheten bør selv kunne regulere dette gjennom lokale vedtekter.

Vedlegg i saken:

Gravplassforskriften

Gravplassloven

Høringsnotat gravplass 020721